

ALVAR AALTO

Alvar Aallon Sähkötalo ja Terveys- ja hyvinvointikeskus

Alvar Aallon (1898–1976) Sähkötalo on monella tavalla kiinnostava rakennus. Se on Aallon uran loppuvaiheen suurtyön, eli Helsingin keskustasuunnitelman, harvoja toteutuneita osia. Sähkötalo on Aallon tuotannossa erityinen kohde, sillä se liittyy paikalla olleeseen kaupunginarkkitehti Gunnar Taucherin (1886–1941) vuonna 1938 suunnittelemaan sähkölaitokseen.

Sähkötalon suunnittelu alkoi Aallon toimistossa vuonna 1965 ja rakennustöihin päästiin viisi vuotta myöhemmin. Talo valmistui pääosin vuonna 1973, jolloin henkilökunta muutti uusiin tiloihin. Toki Sähkötalon paikalta purettiin vanhoja rakennuksia, mutta Taucherin funkistalon säilyttäminen ja sen julkisivun sovittaminen uudisrakennukseen Kampintorin puolella olivat aikakaudelle harvinainen lähestymistapa. Professori Riitta Nikula arvotti rakennusta tarkkasanaanaisesti jo vuonna 1976 teoksessa *Taidehistoriallisia tutkimuksia 2* seuraavasti: ”Vasta Alvar Aallon toimiston laatima onnistunut laajennus tuntuu saattaneen Taucherin hienostuneen muotokielen edullisiin kehyksiin.”

Salomonkadun puolella sijaitsevat Sähkötalon pääovet ja Sähkötalo liittyi tuolloin ajankohtaiseen keskustasuunnitelmaan. Nykyisen metroaseman sisäänkäynnin kohdalle suunnitelmissa esitettiin Sähkötalon pääpiirustuksissa 1969: ”Alvar Aallon keskustasuunnitelman mukainen jalankulkuramppi tasolta +12,30”. Aukion voimassa oleva asemakaava on vuodelta 1975, ja siinä aikaisemmin LP merkinnällä varustettu Sähkötalo etualue suunniteltiin toriaukioksi metroasemineen. Nykyinen metroaseman sisäänkäyntirakennus on Aallon ajatuksen keveää ramppia raskaampi jälkeläinen.

Aukiolle on tutkittu keskustan terveysaseman uudisrakennusta, jonka luonnoksia esiteltiin Jonas Malmbergille (Alvar Aalto -säätio) ja Mikko Lindqvistille (Helsingin kaupunginmuseo) 18.5.2018. Luonnossuunnitelman on laatinut PES-arkkitehdit. Uudisrakennuksen toteuttaminen tontille on monelta tekniseltäkin kannalta vaativaa, sillä alueella on huomattavan monenlaisia, pääosin maanalaisia rakennelmia, kuten metro- ja huoltotunneleita. Näiden keskeyttämätön toiminta ja tarvittavien uusien perustusten rakentamiskohtien mahdolliset sijainnit rajoittavat kaavaillun uudisrakennuksen massoitte-
telua.

Alvar Aalto -säätio ei puolla uudisrakennuksen toteuttamista Sähkötalon yhteyteen. Rakennus sijoittuu Sähkötalon pääsisäänkäynnin ja pääjulkisivun eteen peittäen rakennuksen julkiseen toritilaan avautuvan fasadin. PES-arkkitehtien laatimassa havainneaineistossa uudisrakennus on esitelty käytännössä Sähkötalon korkuisena ja sen etäisyys Sähkötalon julkisivusta on palomääräysten salliman minimin mukaisesti 8 metriä. Ehdotettu uudisrakennus synnyttäisi pääoven ulkopuolelle rakennuksen korkuisen kuilumaisen ulkotilan. Sähkötaloille ominainen kuparijulkisivu on hyvin tumma, mikä lisää ehdotetun kujanteen kuilumaista ja varsin pimeää tunnelmaa. Lisäksi Sähkötalon käytettävyyys toimistotiloina kärsii, mikäli liiki välittömästi talon ikkunoiden eteen kohoaa uudisrakennus. Havainneaineistossa on tutkittu sekä kiiltävää kuparijulkisivua että vaaleampia lasijulkisivuja. Materiaaleista huolimatta esitetty

uudisrakennus luo vaikutelman Sähkötalon laajennuksesta. Tämän lisäksi kuilumaiseen tilaan on esitetty yhdyssiltaa Sähkötalon puolelle, joka entisestään pimentää kapean kuilun tunnelmaa.

Alvar Aalto -säätiö ja kaupunginmuseo ovat esittävät yhteisen huolensa kansainvälisesti merkittävän, Aallon Helsingin keskustasuunnitelmaan kuuluvan Sähkötalon rakennus- ja kulttuurihistoriallisten arvojen säilymisestä ympäristön täydennysrakentamisessa. Tilanteessa on tärkeää hakea vaihtoehtoisia sijaintipaikkoja Terveys- ja hyvinvointikeskuksen sijainnille, joissa ympäristöä huomioivaa rakentamista voitaisiin tehdä paremmin. Uudisrakentaminen ei saa peittää Sähkötalon julkisivua tai muuttaa sen kaupunkikuvallista asemaa. Uudisrakentamisen tutkiminen lähempänä Autotaloja on mahdollisuus Sähkötalon ympäristön vaalimiseen. Hanke on poikkeuksellisen vaativa suunnittelutehtävä, jossa Alvar Aallon perinteen huomioiminen on keskeinen lähtökohta kaupunkitilan muutoksille.

Helsingissä 29.6.2018

Tommi Lindh
Alvar Aalto -säätiön johtaja
kulttuuriympäristöpäällikkö

Sari Saresto
Helsingin kaupunginmuseo,